

Innovative anskaffelser som generell praksis i kommuner

Offentlige anskaffelser i Norge utgjør ca. 500 mia (15% av BNP). Nasjonalt er målet at innovative offentlige anskaffelser (IOA) skal utgjøre 10% av de samlede offentlige anskaffelsene. IOA er anskaffelser hvor leverandører involveres tidlig i prosessen, og hvor dialogen med leverandørene baseres på en behovskartlegging av krav til funksjonalitet på en måte som sikrer fleksibilitet i løsningsutformingen. I dag gjennomføres mindre enn 2% av offentlige anskaffelser som IOA. En nylig OECD rapport konkluderte at hovedutfordringen for Norge innenfor IOA er å komme «fra gode eksempler til generell praksis». Det pekes spesielt på behov for endring i to dimensjoner. For det første, at man i Norge i større grad må betrakte IOA som et strategisk verktøy for å styre og forbedre den offentlige sektoren. For det andre, at man i Norge må forbedre den generelle kompetansen på gjennomføring av IOA (OECD, 2017, p.138). Det er derfor et stort behov for å øke antall IOA, samtidig som det er nødvendig å sikre at disse gjennomføres på en kostnadseffektiv måte, med høy kvalitet i prosessen slik at både sannsynligheten for reell innovasjon og innovasjonshøyden øker. Forskning viser at gjennomføring og forankring av IOA er utfordrende, både på grunn av forhold i kommunens indre kontekst (herunder innovasjonskultur, -prosesser, -kompetanse og strukturer), og i den ytre konteksten (økosystemet, og spesielt leverandørene og andre kommuner).

Basert på arbeidet i Nasjonalt program for leverandørutvikling (LUP) søker Trondheim kommune, Bergen kommune og Bærum kommune i samarbeid med NTNU, Trøndelag forskning og utvikling (TFoU) og LUP om midler i Forskningsrådets FORKOMMUNE program for å utvikle en ny organiserings- og ledelsesmodell for effektivisering og forankring av IOA i kommunene og i økosystemet rundt.

Modellen baseres på praksisnær aksjonsforskning av seks IOA i deres kontekst. Målet er at IOA skal bli «generell praksis» som skaper verdi for alle involverte, og positive økonomiske, miljømessige og sosiale effekter. Bedre samspill internt i kommunen og med brukere vil styrke kostnadseffektiv verdiskaping, og utvikle IOA kompetansen. Bedre samspill med leverandører vil fremme kommunenes rolle som næringsutvikler og styrke leverandørenes konkurransekraft. Samspill med andre kommuner vil styrke markedspåvirkningen og sikre effektiv spredning av innovasjon. Samspill med aktører som tilbyr bistand og utdanning innen IOA vil styrke kommunenes evne til å skape innovasjon gjennom offentlige anskaffelser, bidra til at IOA blir generell praksis, og sikre velferdssamfunnet for fremtiden.

Kilde:

OECD (2017), *Public Procurement for Innovation: Good Practices and Strategies*, OECD Public Governance Reviews, OECD Publishing, Paris